

במדבר פרק י'

- (א) וַיְדַבֵּר יְקֹנֵק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר :
- (ב) עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוּצֹת כָּסָף מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ לְמַקְרָא הַעֲדָה וּלְמַסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת :
- (ג) וַתִּקְעוּ בָהֶן וְנוֹעְדוּ אֵלַיךְ כָּל הַעֲדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
- (ד) וְאִם בָּאֲחַת יִתְקַעוּ וְנוֹעְדוּ אֵלַיךְ הַנְּשִׂאִים רְאִשֵׁי אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל :
- (ה) וַתִּקְעֶתֶם תְּרוּעָה וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֲנִיּוֹם קִדְמָה :
- (ו) וַתִּקְעֶתֶם תְּרוּעָה שְׁנִית וְנָסְעוּ הַמַּחֲנוֹת הַחֲנִיּוֹם תַּיְמָנָה תְּרוּעָה יִתְקַעוּ לְמַסְעֵיהֶם :
- (ז) וּבִהֻקְהִיל אֶת הַקְּהָל תִּתְקַעוּ וְלֹא תִרְעוּ :
- (ח) וַיְבַגְּי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקַעוּ בַחֲצוּצֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחַקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם :
- (ט) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאֶרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּר אֶתְכֶם וְהִרְעַתְּם בַּחֲצוּצֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי יְקֹנֵק אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֹיְכֶם :
- (י) וַיְבִיֹם שְׁמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרִאשֵׁי חַדְשֵׁיכֶם וַתִּקְעֶתֶם בַּחֲצוּצֹת עַל עֲלִיתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְקֹנֵק אֱלֹהֵיכֶם : פ

מלכים א פרק ח (ודה"ב פרק ו)

- (לג) בַּהֲנַגֵּף עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב אֲשֶׁר יִחְטְאוּ לְךָ וְשָׁבוּ אֵלַיךְ וְהוֹדוּ אֶת שְׁמִיךָ וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלַיךְ בְּבֵית הַזֶּה :
- (לד) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסַלַּחְתָּ לְחַטָּאת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁבַּתְּם אֶל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לְאַבוֹתֶם : o
- (לה) בַּהֲעֲצָר שְׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר כִּי יִחְטְאוּ לְךָ וְהִתְפַּלְלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת שְׁמִיךָ וּמְחַטָּאתֶם יִשׁוּבוּן כִּי תִעַנֶם :
- (לו) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסַלַּחְתָּ לְחַטָּאת עַבְדֶּיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרַם אֶת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יָלְכוּ בָּהּ וְנִתְתָּה מָטָר עַל אֶרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה : o
- (לז) רַעֲב כִּי יִהְיֶה בְּאֶרֶץ דְּבַר כִּי יִהְיֶה שְׂדֵפוֹן יִרְקוֹן אַרְבֶּה חֲסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יִצַר לוֹ אִיבוֹ בְּאֶרֶץ שְׁעָרָיו כָּל נֹגַע כָּל מַחֲלָה :
- (לח) כָּל תְּפִלָּה כָּל תַּחֲנֹה אֲשֶׁר תִּהְיֶה לְכָל הָאָדָם לְכָל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִדְעוּן אִישׁ נֹגַע לְבָבוֹ וּפְרַשׁ כְּפִיו אֶל הַבַּיִת הַזֶּה :
- (לט) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ וְסַלַּחְתָּ וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ לְאִישׁ כָּכָל דְּרָכָיו אֲשֶׁר תִּדְעַתְּ אֶת לְבָבוֹ כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ לְבַדְּךָ אֶת לִבְבֵי כָּל בְּנֵי הָאָדָם :
- (מ) לְמַעַן יִרְאוּךָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לְאַבְתָּינוּ :
- (מא) וְגַם אֶל הַנְּכָרִי אֲשֶׁר לֹא מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הוּא וּבֹא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה לְמַעַן שְׁמִיךָ :
- (מב) כִּי יִשְׁמְעוּן אֶת שְׁמִיךָ הַגָּדוֹל וְאֶת יְדֶיךָ הַחֲזָקָה וְזָרְעֶךָ הַנְּטוּיָה וּבֹא וְהִתְפַּלְּלֵךָ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה :
- (מג) אַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ וְעָשִׂיתָ כָּכָל אֲשֶׁר יִקְרָא אֵלַיךְ הַנְּכָרִי לְמַעַן יִדְעוּן כָּל עַמֵּי הָאֶרֶץ אֶת שְׁמִיךָ לִירְאָה אֶתְךָ כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִדְעוּת כִּי שְׁמִיךָ נִקְרָא עַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בְּנִיתִי :
- (מד) כִּי יֵצֵא עַמְּךָ מִלְחָמָה עַל אִיבוֹ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תִּשְׁלַחְם וְהִתְפַּלְּלוּ אֶל יְקֹנֵק דֶּרֶךְ הַעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בָּהּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בְּנִיתִי לְשְׁמִיךָ :
- (מה) וְשִׁמְעַת הַשָּׁמַיִם אֶת תְּפִלְתְּם וְאֶת תַּחֲנֻנְתֶּם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִים :
- (מו) כִּי יִחְטְאוּ לְךָ כִּי אִין אָדָם אֲשֶׁר לֹא יִחְטָא וְאַנְפָּתְךָ בָּם וְיִתְתֶם לִפְנֵי אוֹיֵב וְשָׁבוּם שְׁבִיחָם אֶל אֶרֶץ הָאוֹיֵב רְחוֹקָה אוֹ קְרוֹבָה :
- (מז) וְהִשְׁבִּיבוּ אֶל לְבָבְךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר נָשָׁבוּ שָׁם וְשָׁבוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלַיךְ בְּאֶרֶץ שְׁבִיחָם לֵאמֹר חֲטָאוּנוּ וְהַעֲוִינוּ רְשַׁעְנוּ :
- (מח) וְשָׁבוּ אֵלַיךְ בְּכָל לְבָבָם וּבְכָל נַפְשָׁם בְּאֶרֶץ אִיבֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁבוּ אֹתָם וְהִתְפַּלְּלוּ אֵלַיךְ דֶּרֶךְ אֶרְצָם אֲשֶׁר נָתַתָּה לְאַבוֹתֶם הָעִיר אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בְּנִיתִי <בְּנִיתִי> לְשְׁמִיךָ :
- (מט) וְשִׁמְעַת הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתְּךָ אֶת תְּפִלְתְּם וְאֶת תַּחֲנֻנְתֶּם וְעָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִים :
- (נ) וְסַלַּחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חֲטְאוּ לְךָ וּלְכָל פְּשָׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בְּךָ וְיִתְתֶם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שְׁבִיחָם וּרְחֻמוֹם :
- (נא) כִּי עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ הֵם אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם מִתּוֹךְ כּוֹר הַבְּרָזֵל :
- (נב) לְהִיּוֹת עֵינֶיךָ פְּתוּחוֹת אֶל תַּחֲנוּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשַׁמֵּעַ אֲלֵיהֶם בְּכָל קְרָאָם אֵלַיךְ :
- (נג) כִּי אַתָּה הַבְּדִלְתָם לְךָ לְנַחֲלָה מִכָּל עַמֵּי הָאֶרֶץ כַּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדְּךָ בְּהוֹצִיאֶנְךָ אֶת אֲבֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם אֲדֹנָי יְקֹנֵק : פ

דברים פרק יא

- (י) כִּי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָּא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא אֲשֶׁר יִצְאֶתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת זְרַעְךָ וְהִשְׁקִיתָ בְּרַגְלְךָ כַּגֹּן הַיָּרֵק :
- (יא) וְהָאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ הַרִים וּבִקְעוֹת לְמִטְרַיִם הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מַיִם :
- (יב) אֶרֶץ אֲשֶׁר יְקֹנֵק אֱלֹהֶיךָ דָּרַשׁ אֶתָּה תְּמִיד עֵינֵי יְקֹנֵק אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה : o
- (יג) וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֹתְכֶם הַיּוֹם לֹאֲהַבָּה אֶת יְקֹנֵק אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ בְּכָל לְבָבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם :
- (יד) וְנִתְתִי מִטְרַיִם אֶרְצְכֶם בְּעֵת יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסַּפְתָּ דָגְגָן וְתִירֹשׁ וְיִצְהַרְךָ :
- (טו) וְנִתְתִי עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ :
- (טז) הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבָבְכֶם וְסָרְתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אַחֲרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם :
- (יז) וְחָרָה אֵף יְקֹנֵק בְּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וְאַבְדְּתֶם מִהַרְחָה מֵעַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְקֹנֵק נִתְּן לָכֶם :
- (יח) וְשִׁמְתֶם אֶת דְּבַרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבָבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יְדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם :
- (יט) וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ :
- (כ) וְכִתְבְּתֶם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֵיךָ :
- (כא) לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְקֹנֵק לְאַבְתָּיְכֶם לְתַת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאֶרֶץ : o

שמות פרק כג

(כה) **ועבדתם את יקוק אלהיכם** ובכך את לחמך ואת מימך והסרת מי מחלה מקרבך:

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק א הלכה א

מצות עשה להתפלל בכל יום שנאמר ועבדתם את ה' אלהיכם, מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפילה שנאמר ולעבדו בכל לבבכם אמרו חכמים אי זו היא עבודה שבלב זו תפילה, ואין מנין התפלות מן התורה, ואין משנה התפילה הזאת מן התורה, ואין לתפילה זמן קבוע מן התורה.

רמב"ם הלכות תעניות פרק א הלכה א

מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, שנאמר +במדבר י' על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות, כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ה

והמצוה החמישית היא שצונו לעבדו יתעלה וכבר נכפל צווי זה פעמים, אמר (משפטים כג כה) ועבדתם את י"י אלהיכם ואמר (ראה יג ה) ואותו תעבדו ואמר (ואתחנן ו יג) ואותו תעבדו ואמר (ס"פ עקב) ולעבדו. ואעפ"י שזה הצווי הוא גם כן מן הציוויים הכוללים כמו שביארנו בשרש הרביעי הנה יש בו יחוד שהוא צוה בתפילה. ולשון ספרי ולעבדו זו תפילה. ואמרו גם כן ולעבדו זה תלמוד. ובמשנתו של רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי (פרש' יב עמ' רכח) אמרו מנין לעיקר תפילה בתוך המצות מהכא את י"י אלהיך תירא ואותו תעבד. ואמרו (מדרש תנאים ממדרש הגדול פ' ראה) עבדה בתורתו עבדה במקדשו. כלומר ללכת שם להתפלל בו ונגדו כמו שבאר שלמה עליו השלום (מ"א ח דה"ב ו):

השגות הרמב"ן לספר המצוות מצות עשה ה

כתב הרב המצוה החמישית שנצטוונו בעבודתו שנ' ועבדתם את י"י אלהיכם וגו' ואומר ולעבדו בכל לבבכם. אמר ז"ל ואע"פ שמצוה זו מן המצוות הכוללות כלומר שאינן נמנות כמו שבארנו בעיקר הרביעי יש בו גם כן פרט והוא מצוה בתפילה ולשון ספרי ולעבדו זו תפילה ובמשנתו של ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אמרו מנין לעיקר תפילה בתוך המצוות מהכא את י"י אלהיך תירא ואותו תעבד ואמרו עבדו בתורתו עבדו במקדשו כלומר ללכת שם להתפלל בו כמו שביאר שלמה. כל אלה דברי הרב. ואין הסכמה בזה. שכבר בארו החכמים בגמרא תפילה דרבנן כמו שאמרו בשלישי שלברכות (כא א) לענין בעל קרי שקורא קרית שמע ומברך על המזון לאחריו ואינו מתפלל והעלו הטעם בזה אלא ק"ש וברכת המזון דאורייתא תפילה דרבנן. ואמרו עוד (שם) ספק קרא ק"ש ספק לא קרא ק"ש חוזר וקורא ק"ש ספק התפלל ספק לא התפלל אינו חוזר ומתפלל דק"ש דאורייתא תפילה דרבנן. ובגמרא סוכה (לח א) אמרו גבי תפילה דתנן ואם התחילו אין מפסיקין והקשו מלולב דקתני נוטל על שולחנו אלמא מפסיק והשיבו בדרך תימה מאי קושיא הא דאורייתא הא דרבנן. וכבר ראינו בהלכות תפילה (רפ"א) שאמר שחייב אדם מן התורה בתפילה בכל יום אלא שאין מנין התפלות ולא משנה התפילה מן התורה וכך כתב בזה המאמר במצו' עשירית שזמני התפילה אינם מן התורה אבל חובת התפילה עצמה היא מן התורה. וגם זה איננו נכון בעיני. שבעל קרי מברך על המזון לאחריו מפני שהוא מן התורה ואינו מתפלל עד שיטבול אפילו עמד כמה ימים בקריו. ועוד שמי שנאנס ולא התפלל בשחרית ובמנחה נסתפק בעצמו ספק התפלל ספק לא התפלל אם כן לפי דבריו של הרב היה צריך לחזור ולהתפלל והם פסקו לעולם בכל ספק בתפילה שאינו חוזר ומתפלל מפני שהיא מדרבנן. ואם איננה מצוה בכל יום מתי תהיה החובה הזאת המוטלת עליו מה"ת שיתפלל יום אחד בשנה או בכל ימיו פעם אחת. וכבר אמרו (סוף ר"ה) ברב יהודה דמתלתי יומין הוה מצלי, לפי שהיה עוסק בתורה וסומך על מה שאמרו (שבת יא א) חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפילה, שהיא דרבנן לעולם. אלא ודאי כל ענין התפילה אינו חובה כלל אבל הוא ממדות חסד הבורא ית' עלינו ששומע ועונה בכל קראינו אליו. ועיקר הכתוב ולעבדו בכל לבבכם מצות עשה שתהיה כל עבודתינו לא ית' בכל לבבנו כלומר ככוונה רצויה שלימה לשמו ובאין הרהור רע, לא שנעשה המצות בלא כוונה או על הספק אולי יש בהם תועלת. כענין ואהבת את י"י אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך שהמצוה היא לאהוב את השם בכל לב ולב ושנסתכן באהבתו בנפשנו ובמוננו. ומה שדרשו בספרי (עקב) ולעבדו זה התלמוד ד"א זו תפילה אסמכתא היא או לומר שמכלל העבודה שנלמדו תורה ושנתפלל אליו בעת הצרות ותהינה עינינו ולבנו אליו לבדו כענין עבדים אל יד אדוניהם. וזה כענין שכתוב (בהעלותך י) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני י"י אלהיכם והיא מצוה על כל צרה וצרה שתבא על הצבור לצעוק לפניו בתפילה ובתרועה והוא הענין שבאר שלמה ע"ה כמו שכתוב (מ"א ח דה"ב ו) בהעצר השמים ולא יהיה מטר וכתוב רעב כי יהיה דבר כי יהיה שדפון ירקון ארבה חסיל כי יהיה כי יצר לו אויבו בארץ שערו כל נגע כל מחלה כל תפילה כל תחנה אשר יהיה לכל האדם לכל עמך ישראל אשר ידעו איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה. וכבר דרשו עוד שם בספרי רבי אליעזר בן יעקב אומר ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם מה תלמוד לומר והלא כבר נאמר בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך להלן ליחיד וכאן לצבור כאן לתלמוד כאן למעשה. יאמר שנצטוונו לעבוד השם ית' בכל לבבנו בלמוד תורתו ובעשיית מצותיו. וכן זו ששנויה שם ואותו תעבדו עבדו בתורתו עבדו במקדשו פירושו לומר שיעבדו אותו במקדשו בעבודת הקרבנות והשיר וההשתחואה שם מוסיף על עבודת המצות. לפי שאמר הכתוב (ראה יג ה) אחרי י"י אלהיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמורו ודרשו שם בספרי ואת מצותיו תשמורו זו מצות עשה ובקולו תשמעו ליתן לא תעשה בקול נביאיו. הנה עשיית המצות כן כבר נאמ' ולכך דרשו ואותו תעבדו בעבודת המקדש ואמרו בפירוש כלל הפסוק עבדו בתורתו עבדו במקדשו לומר שצוה תחלה עבדו בתורתו כלומר בעשיית המצות כולן מרישיה דקרא וצוה עבדו במקדשו מן ואותו תעבדו לומר כי בזה כולו תהיה עבודתינו שלימה אליו יתעלה. והנה הם מצות כוללות. אבל מפני שצוה אותנו בפסוק בכל לבבכם בענין חדש להיות כל לבבנו מיוחד אליו יתעלה בענין עשיית המצות כאשר פירשתי יתכן שתבא המצוה הזאת בחשבון רמ"ח מצות עשה. ומן הטעם הזה אצלו לא ימנו המצות הכוללות מפני שכבר נמנו בפרטן וכמו שלא נמנה הכפל מצוה מן המצות פעמיים שלש בפרט אלא אחת כן לא נמנה כפילן בכלל אלא לאחת. ואולם אם חדש בכפילן והוסיף בו ענין ראוי להמנות ימנו. ואם אולי יהיה מדרשם בתפילה עיקר מה"ת נמנה אותו במניינו שלהרב ונאמר שהיא מצוה לעת הצרות שנאמין שהוא יתברך ויתע' שומע תפילה והוא המציל מן הצרות בתפילה וזעקה. והבין זה: